

16 מאי 2013
ז' סיון תשע"ג

לכבוד

שמעון לנקרי
ראש העיר עכו

הנדון: התייחסות החכ"ל לטייטת דו"ח מבקר המדינה

אקדים ואומר, כי המסקנה המוצגת בטייטת הדו"ח שהועברה להתייחסותינו (להלן: "טייטת הדו"ח"), לפיה החכ"ל הינה במהותה תאגיד עירוני לפי צו העיריות (הקמת תאגידים), תש"ס-1980 (להלן: "צו הקמת תאגידים") הינה חסרת בסיס חוקי או שיפוטי, ומאחר ומרבית ההערות בדו"ח מבוססות על מסקנה זו, דינן להתבטל ולהימחק מהדו"ח שיונפק. נדרשת הבהרה מה מקור הסמכות החוקי עליו מסתמך המבקר בפרשנותו זו.

ולהלן התייחסותנו לטייטת הדו"ח:

בדו"ח ביקורת על השלטון המקומי מדצמבר 2012 שפורסם על ידכם אך לאחרונה (להלן: "דו"ח 2012") נכתב:

"החברה העירונית "חוף עכו בע"מ" הוקמה על ידי עיריית עכו עוד בשנת 1952, דהיינו במועד שבו טרם נדרש אישור שר הפנים להקמת החברה ולרישומה. ב-7.8.06 אישר רשם החברות את שינוי שמה של החברה ל"חברה הכלכלית לעכו בע"מ" וכן את שינוי מטרות החברה, על פי החלטת מועצת העירייה מיום 17.7.06.

בסעיף 6 לצו הקמת תאגידים נקבע כי לא יינתן אישור להקמת חברה עירונית, אלא אם כן נכללו בתקנוני החברות העירוניות הוראות הקובעות בין היתר כי "הגדלת הון המניות הרשום של החברה, או שינוי בתקנון התאגיד" טעונים אישור מאת שר הפנים.

הבדיקה העלתה כי עיריית עכו לא דרשה אישור משר הפנים לשינויים שערכה החברה בשמה ובתקנון שלה, וכי רשם החברות לא דרש את אישור שר הפנים בטרם אישר את השינויים שבוצעה החברה במסמכי הייסוד שלה." (ההדגשות אינן במקור, ב.מ.)

ובהמשך הצגתם את מסקנתכם:

"משרד מבקר המדינה העיר לחכ"ל עכו כי היה עליה לבקש את אישור שר הפנים לשינויים שערכה בתקנון ובשם החברה העירונית."

כבר בעת קבלת הערה זו להתייחסותה, תמחה עיריית עכו מהו מקור הסמכות החוקי או השיפוטי לקביעה כי שינויים במסמכי היסוד של חברות שצו הקמת תאגידים אינו חל עליהן דרושים אישור שר הפנים. אולם, מכיוון שזו היתה ההערה היחידה לעירייה ולחכ"ל באותו הדו"ח החליטה העירייה לא להתעמק בויכוח העקרוני אלא להודיע כי תפנה למשרד הפנים לאישור השינויים. אם ההערות מטייטת הדו"ח הנוכחי היו מובאות לפניו כבר באותו המועד היתה העירייה מעלה את הסתייגותיה כבר באותה עת.

משהועברה אלינו טייטת הדו"ח, המבוססת ברובה על אותה קביעה, הגיעה העת להעלותן.

כפי שהודגש בדו"ח 2012 המצוטט לעיל, החכ"ל הוקמה בשנת 1952 ועל כן אין צו הקמת התאגידים חל עליה. טענתכם, המוצגת בדרך אגב כעובדה מוגמרת, לפיה בקשת החכ"ל מרשם החברות לשנות את שמה ומטרותיה ב-2006 מחילה עליה את צו הקמת התאגידים הינה ניסיון מלאכותי ונעדר בסיס חוקי או שיפוטי ליצור יש מאין ולהכפיף את החכ"ל לדרישות אישור שאינן חלות עליה.

בלשונו הברורה והחד-משמעית, קובע סעיף 6 לצו הקמת תאגידים כי:

1. לא תייסד עירייה חברה, חברת בת, אגודה שיתופית או כל אגודה אחרת (להלן - תאגיד), לכל מטרה שהיא בגדר סמכויות מועצת העירייה (להלן - המועצה) ותפקידיה, ולא תרכוש מגיות או ניירות ערך או זכות הנאה אחרת של כל תאגיד שמטרותיו מסייעות, לדעת המועצה, להשגת כל מטרה כאמור ולא תנהג בהם דרך בעלים ולא תהיה חברה בעמותה, אלא באישור שר הפנים ובתנאים שהוא קבע.

...

6. לא יינתן אישור לפי סעיף 1, אלא אם נכללו בתזכיר או בתקנון התאגיד הוראות אשר לפיהן החלטה בנושאים שלהלן טעונה אישור מאת שר הפנים:

- (1) הקמת חברת בת או סניף לתאגיד;
- (2) ייסוד, לקיחת חלק בייסוד, או התמזגות עם כל תאגיד אחר;
- (3) הגדלת הון המניות הרשום של חברה, או שינוי בתזכיר או בתקנון התאגיד;
- (4) תשלום שכר או כל תמורה אחרת לחברי המועצה או לעובדיה אשר יכהנו בתאגיד כנציגי העירייה;
- (5) הספקת שירותים שהם בסמכות העירייה, על ידי התאגיד.

מנוסח הצו עולות שתי עובדות מרכזיות, הרלוונטיות לענייננו:

1. הצו אינו חל על תאגידים שהוקמו טרם פרסומו ב-1980.

המחוקק, בחקיקתו את צו הקמת התאגידים, בחר במפורש שלא לכלול סעיף תחולה רטרואקטיבית, וזאת על מנת שלא להחיל על תאגידים קיימים את הדרישות של אותו הצו, ובכללן את הצורך באישור שר הפנים לפעולות הנקובות לעיל.

והנה ככתבתם בדו"ח 2012:

"בצו התאגידים אין התייחסות להכללת הוראות סעיף 6 גם בתקנונים של תאגידים עירוניים אשר הוקמו לפני חקיקת הצו, כלומר לפני שנת 1980.

יוצא אפוא כי תאגידים עירוניים שהוקמו לפני 1980 לא חויבו לכלול בתקנוניהם את ההוראות בעניין נושאים הטעונים אישור שר הפנים, ומרביתם אכן לא תיקנו את תקנוניהם בנושא זה...

העובדה שצו הקמת תאגידים אינו כולל הוראת תחולה על תאגידים שנוסדו לפני 1980, ולכן אינן חלות עליהם הוראות, ולפיהן החלטה בנושאים מסוימים טעונה אישור מאת שר הפנים, יוצרת מצב שבו מחד גיסא קיימים תאגידים שחלות עליהם מגבלות בכל הנוגע להקמת חברות בנות, להתמזגות בתאגיד אחר או לשותפות עמו, להספקת שירותים שהם בסמכות העירייה על ידי התאגיד ולהגדלת הון המניות, ומאידך גיסא קיימים תאגידים שמגבלות אלה אינן חלות עליהם."

בשלב זה אף הגדלתם לעשות והערתם כי :

"מן הראוי שמשדך הפנים יבחן דרכים להחיל את סעיף 6 לצו הקמת תאגידים על כל התאגידים העירוניים הפועלים כיום".

לפיכך, עולה בבירור כי גם משרד מבקר המדינה הכיר בכך שצו זה אינו חל על החכ"ל.

2. **תאגידים שהצו אינו חל עליהם אינם טעונים אישור שר הפנים לצורך אישור שינוי תקנון או הקמת חברת בת.** רק ייסוד/הקמת תאגיד מהווה עילה לדרישה מתאגיד לקבל את אישור שר הפנים לפעולות הנקובות לעיל.

ראוי לציין, כי לא נמצא כל אזכור, בצו זה, בחקיקה אחרת או בפסיקה, לכך שאישור שר הפנים מהווה תנאי לשינוי במטרותיה ו/או בשמה של חברה עירונית קיימת. על אחת כמה וכמה כשמדובר בשינוי כה טכני, כמו במקרה דנן. ראוי לציין, כי שינוי המטרות שביקשה החכ"ל הינו איזוטרי ונעשה אך ורק על מנת להרחיב את מטרות חברת חוף עכו בע"מ (טרם שונה שמה) מייזום, קידום ופיתוח פרויקטים רק בחופי העיר (הכוללים את מרבית אתרי הפיתוח העירוניים, לרבות העיר העתיקה), לביצוע אותן פעולות בכל רחבי העיר. מאותה סיבה גם התבקש שינוי שמה לחברה הכלכלית לעכו בע"מ.

יתרה מזאת, מאחר ובקשת העירייה לשינוי שם ומטרות החכ"ל הוגשה והתקבלה ב-2006, חזקה כי אם לא הודיע לה רשם החברות כי היא נדרשת לאישור שר הפנים לצורך אישור שינויים אלה, הרי שלא ניתן 7 שנים לאחר מתן האישור לקבוע כי עצם קבלתו הינה למעשה הקמה של חברה עירונית הטעונה את אישור שר הפנים. אף אם ניתן היה לקבל את פרשנותכם המלאכותית, הרי לפחות באותו המועד יכלה החכ"ל לשקול האם ברצונה להכפיף עצמה לצו הקמת התאגידים או לא, והכפפה זו לא יכולה להיעשות **רטוראקטיבית ובכפייה ללא מקור סמכות חוקי או שיפוטי, שאינם קיימים**. חיזוק לעמדתנו זו ניתן למצוא בתגובת משרד הפנים להערת המבקר אליו (כציטוטה לעיל), כפי שהובאה בדו"ח 2012 :

"... ציין המשרד כי ההוראות נכללות בנוהל אסדרת תאגיד עירוני **שפורסם בשנת 2011** בחוזר מנכ"ל 2/2011, ולפיו כל תאגיד **הפונה לאגף** מחויב להתאים את תקנונו על פיהן." (ההדגשות אינן במקור, ב.מ.).

כפי שניתן לראות, אף משרד הפנים הסכים כי הוראות אלה לא הוחלו על תאגידים עירוניים מכוח הדין שחל ועל כן טרח ופרסם נוהל בעניין ב-2011. יתר על כן, משרד הפנים אף הבין כי לשם החלת הנוהל על תאגיד עירוני, ראשית על אותו תאגיד לפנות לאגף התאגידים העירוניים.

לסיכום חלק זה, דינה של מסקנת המבקר כי החכ"ל הינה במהותה תאגיד עירוני, כמשמעותו בצו הקמת תאגידים, וכל ההערות שנגזרו ממנה – להתבטל. וזאת, שכן אין בשינוי מטרותיה ושמה "ייסוד תאגיד עירוני", כמשמעותו בצו האמור. לחילופין, על משרד מבקר המדינה להסביר מהם המקור והסמכות החוקיים או השיפוטיים למסקנתו, ולאפשר לעיריית עכו ולחכ"ל להגיב כראוי להסבר זה.

ראוי לציין כי מטיוטת הדו"ח עולה לכאורה תמונה מטעה ומסלפת, לפיה עיריית עכו והחכ"ל הפרו את החוק, אף על פי שלא עשו כן, ובכך ייפגע פגיעה חמורה אמון הציבור בגופים אלה, כשהדבר נעדר כל בסיס.

ועתה להתייחסות ספציפית לטיוטת הדו"ח, לפי סדר הפסקאות:

סיפא פסקה 34

בהתאם להקדמה – דינה להימחק או להשתנות.

התנאים להקמת תאגיד עירוני

פסקה 37

בהתאם להקדמה - יש לציין כי החכ"ל אינה תאגיד עירוני, כמשמעותו בצו הקמת תאגידים, ועל כן אינה דרושה אישור שר הפנים להקמתה, לשינוי תקנונה ולהקמת חברת בת מטעמה.

פסקה 39

כאמור לעיל – אין צו הקמת תאגידים חל על החכ"ל.

פסקה 40

מפסקה זו עולה לכאורה כי החכ"ל נדרשה לאישור שר הפנים לשינוי מטרותיה ושמה, מכוח צו הקמת תאגידים. מאחר וצו זה אינו חל על החכ"ל, כמפורט לעיל, הרי שיש למחוק טענה זו מהפסקה.

פסקאות 41-42

סעיף 70 לתקנון החברה הינו סעיף סטנדרטי וטריוויאלי הדורש ממנהלי החברה לפעול בהתאם לחוק, לרבות תיקוני החקיקה החלים לגבי החברה ובעלי תפקידיה. אין משמעות הדבר כי עליהם לפעול בהתאם לחוקים ותקנות שאינם חלים על החברה, בהתאם לקביעת המחוקק. ברי, כי תקנון החברה אינו גובר על קביעת המחוקק כי צו הקמת תאגידים אינו חל על תאגידים שהוקמו טרם פרסומו, ובכללם החכ"ל. נראה כי טענה זו הינה ניסיון יצירתי ומלאכותי נוסף למצוא אפיק בו ניתן יהיה להחיל על החברה את הצו האמור, ניסיון שלא יצלח. על כן, יש למחוק פסקאות אלה.

פסקה 43

מכל הנימוקים לעיל, ברי כי אין בסיס להערכתכם כי היה על העירייה והחכ"ל לבקש את אישור שר הפנים לשינויים שנערכו בשם ובמטרות החברה, וכן לכלול את ההוראות שדרש שר הפנים בתקנונה. תמוה שהערה שכזאת כלולה בטיטוט הדו"ח מבלי שניתן סימוכין חקיקתי או שיפוטי לקביעה כי אישור שר הפנים כלל נדרש. הנסיונות העקיפים להחיל את צו הקמת התאגידים על החכ"ל משוללים כל יסוד, כפי שפורט לעיל. לפיכך, יש למחוק פסקה זו.

פסקאות 46-47

מאחר והחברה לא טענה את אישור שר הפנים לשינויים אלה, אין זה נדרש שתתקן את תקנונה ותאשר זאת עם שר הפנים. לפיכך, יש למחוק פסקאות אלה.

פסקה 48

הערכתכם בדו"ח 2012 ובטיטוט הדו"ח לרשם החברות כי היה עליו לקבל את אישור שר הפנים לצורך אישור שינוי השם ומטרות החכ"ל עכו הינה חסרת בסיס, שכן כאמור לעיל, פעולות אלה לגבי החכ"ל עכו, שהוקמה לפני 1980, אינן טעונות אישור שר הפנים. לפיכך, יש למחוק פסקה זו וכן את פסקה 44.

הרכב הדירקטוריון

פסקה 56

ככלל, הוראות משרד הפנים, כמו כל הוראה אחרת של גוף רגולטורי שהינו בעל סמכות לקבעה ולהחילה, וככל שהוראות אלה נוגעות לחכ"ל וחלות עליה, אינה דורשת את אישור האסיפה הכללית וחובת החכ"ל לפעול בהתאם להן, בין אם כלולות בתקנון ובין אם לא. יש לתקן את הפסקה בהתאם.

פסקה 57

עד לסוף 2010 כיהנו בחכ"ל, בנוסף ל-3 חברי מועצה ו-3 עובדי עירייה, 3 נציגי ציבור – סלימאן וישאחי (מהנדס חשמל), דב הלוי (מהנדס אזרחי ולשעבר מהנדס העיר עכו) וזאב אביזמר (עובד החברה למתנ"סים בתפקיד כלכלי וחבר הנהלה בשורה ארוכה של גופים ציבוריים). לצערנו מר וישאחי, למרות נוכחותו הקבועה עד אותה עת ומעורבותו הרבה, החליט לפרוש מתפקידו בשל מגבלות זמן, ואילו מר דב הלוי פרש לאחר שהותרע לפניו כי הינו נדרש לנכוח בישיבות באופן קבוע.

לעניין ייצוג יחסי כוחות של הסיעות – בדירקטוריון חברים חברי מועצה מ-3 סיעות שונות (בנות 5 חברים; 3 חברים ו-2 חברים, בהתאמה). מאחר ובאופיזיציה 3 סיעות – 2 סיעות יחיד וסיעה אחת בת 2 חברים – נעשתה פנייה לסיעה הגדולה באופיזיציה אך 2 חברי הסיעה לא היו מעוניינים בתברות בהנהלה. לאור כך, סברה החכ"ל כי אין מקום לפנות לסיעות יחיד באופיזיציה או בקואליציה, אלא לאפשר לסיעות הגדולות יותר להשפיע בהנהלת החברה. בפעולות אלה פעלה העירייה בהתאם לסעיף 249א(3), וניסתה שיישמו, ככל האפשר, יחסי הכוחות של הסיעות במועצה. על כן, יש לתקן את הפסקה בהתאם. בכל מקרה, עם היבחרה של מועצת עיר חדשה בהמשך השנה, תבחר העירייה את נציגיה לחכ"ל בהתאם ליחסי הכוחות במועצה.

לעניין ייצוג הולם לנשים – ככלל, העירייה והחכ"ל פועלות ככל יכולתן לאפשר ולעודד ייצוג הולם לנשים בכל פעולותיהן ומוסדותיהן. לצערנו, מסיבות שיפורטו בפירוט בהמשך, תחת נושא "בדיקת כשירותם של נציגי העירייה בדירקטוריון", קיים קושי רב לאתר מועמדים וקושי רב אף יותר לאתר מועמדות שעומדות בתנאי הסף שקבע משרד הפנים לכשירות דירקטור לחברה עירונית, ומוכנים/ות להקדיש את הזמן המאמץ והאחריות הדרושים לתפקיד. כיום חברות בהנהלת החברה 2 נשים. על כן, נבקש שהדבר יצוין בדו"ח.

פסקה 58

מר אביזמר אכן לא נכח ברוב ישיבות הדירקטוריון, אולם גם מהסיבות לעיל לגבי קושי באיתור מועמדים להחליפו וגם מכך שבתגובה להתראות שנמסרו לו בנושא, הביע את רצונו להיות חלק מהנהלת החברה ולתרום כמיטב יכולתו, חרף עומס הזמנים בו הוא נתון, הוחלט לאפשר לו להמשיך בתפקידו. ואכן, לאחר ההתרעה השנייה בנושא, החל מר אביזמר לנכוח בפגישות באופן סדיר. הלה נכח בחלק מהישיבות האחרונות של החברה: ישיבה מיום 12.6.2012 וישיבה מיום 10.2.2013, וזאת בנוסף לישיבות בהן נכח בעבר ביום 28.2.2006 וביום 9.9.2008. על כן טענתכם כי נעדר מכל ישיבות ההנהלה אינה נכונה ויש לתקנה.

לעניין היותו נציג ציבור יחיד בדירקטוריון – מעבר לאמור לעיל, ברצוננו להבהיר כי קיים קושי רב לאתר די נציגי ציבור העומדים בדרישות הסף (תארים במקצועות רלוונטיים וניסיון בתאגידים/ארגונים בעלי היקף פעילות כספי דומה) לכל התאגידים והמוסדות הקיימים בעיר. הדבר נובע, ככל הנראה ממצבה הסוציו-אקונומי המתגבר של העיר וכן מהאחריות הגדולה ונעדרת הגמול של חברי ההנהלה. כהוכחה לכך, ניתן לפנות לתאגיד מי עכו שרוב חברי ההנהלה בו אינם מהעיר. חברי הנהלת החכ"ל פנו לכל מועמד אפשרי ורק לאחרונה נמצא מועמד אחד העונה לתנאי הסף ומעוניין להתנדב למשימה והוא בימים אלה בתהליך אישור המסמכים הדרושים להגשת מועמדותו לאישור הועדה הרלוונטית במשרד הפנים.

לגבי החכ"ל (וכלקח מהניכור המורגש מצד חלק מהנהלת מי עכו כלפי העיר) – מדיניות העירייה הינה כי לא תתאפשר חברות בהנהלה למי שאינו תושב העיר, אלא אם יתברר שאין ברירה אחרת.

לצורך בדיקת העניין עד תומו, הוחלט לפרסם בימים אלה קול קורא למועמדות לחברות בהנהלת החברה, על מנת לבחון האם כלל יש בנמצא מועמדים מתאימים המעוניינים.

פסקאות 59-60

מבדיקה שנערכה עם מר אביזמר הלה סתר את טענתכם וטען כי בתשובה לשאלתה בנושא של נציגותכן, הסביר כי אינו זוכר האם אושר מאחר והוא לא נוכח בישיבות מועצה, אך זכור לו כי זימונו לישיבה הראשונה עוכב בגלל שטרם אושר וכשלבסוף זומן, היה זה לאחר שנמסר לו כי אושרה חברותו בהנהלה על ידי המועצה. בבדיקה שערכנו בארכיון העירייה טרם נמצאו הפרוטוקולים של מועצת העיר מאותה תקופה, אך מספר בעלי תפקידים בעירייה סבורים כי הדבר אושר. על כן נבקשכם להקצות זמן נוסף לאיתור אישור מועצת העיר למינוי.

פסקה 62

מהנימוקים לעיל, ולאור הקשיים שתוארו באיתור מועמדים העומדים בתנאי הסף ומעוניינים בתפקיד, ומאמצי העירייה והחכ"ל בנושא לאורך השנים, מן הראוי כי לא יוער לעירייה על הימצאות נציג עירייה יחיד בדירקטוריון. לעניין אישור המועצה – כאמור לעיל, נדרש זמן נוסף לאיתור פרוטוקול ישיבת המועצה בה ניתן האישור.

מהסיפא של ההערה, מעבר לחוסר הדיוק שבה כמפורט לעיל, עולה לכאורה כי הנכם מטילים דופי ביושרן ובאמינותן של עיריית עכו והחכ"ל, והעומדים בראשיהן. לא בכדי השקיעו ומשקיעות העירייה והחכ"ל משאבים לא מבוטלים באיתור נציגי ציבור לדירקטוריון החכ"ל ולא בכדי כל דו"חות החכ"ל חשופים לציבור באתר העירייה ובמשרדה. לישיבות החכ"ל מוזמנים כל חברי הדירקטוריון ואף אם מצערת העובדה כי נציגי הציבור לאורך השנים מיעטו להגיע ולבסוף פרשו מההנהלה, אין הדבר מעיד על רצון ב"מראית עין" אלא על בעייה אמיתית שסביר כי קיימת בערים נוספות במצב דומה לזה של עכו. על כן, הרינו דורשים כי ההערה לגבי החשש המופרך והלא מבוסס שהעלתם תימחק מהדו"ח.

פסקה 63

העירייה והחכ"ל מודות למבקר על הפניית העניין לתשומת לבנו. הדבר יטופל בהקדם.

פסקה 64

לאור הפירוט לעיל, לפיו סביר כי נציג הציבור מונה כדיון, וכי נדרש זמן נוסף לאיתור האסמכתא לכך, הרינו דורשים כי יינתן זמן נוסף לאיתורו וכי בינתיים ההערה תימחק.

פסקה 65

בהתאם לתשובתינו לעיל, קיים ייצוג מ-3 סיעות שונות בהנהלת החברה וכן ישנן 2 נשים, בן מיעוטים אחד (עד לאחרונה 2) ונציגים לאוכלוסיית העולים ולמגזר החרדי בהנהלת החברה. על כן, מתבקש כי הדבר יצוין בדו"ח וכי הפסקה תתוקן בהתאם.

בדיקת כשירותם של נציגי העירייה בדירקטוריון

פסקה 69

העירייה החלה קודם לקבלת הטיוטה בגיבוש ובדיקת המסמכים הדרושים לצורך אישור נציגי העירייה ונציגי הציבור ע"י ועדת המינויים של משרד הפנים.

פסקאות 71-72

אכן הוכנו בקשות מסודרות למספר חברי הנהלה אפשריים, אולם בבדיקה של היועמ"ש נמצא כי רובם אינם עונים על תנאי הסף ולכן החל תהליך חדש שהתעכב עד לאחרונה. הטיפול חודש והבקשות תוגשנה בזמן הקרוב.

פסקה 74

ייצוג הולם לסיעות המועצה ולמגזרים השונים כבר קיים, כמצוין לעיל, והעירייה והחכ"ל עמלות על ייצוג הולם לנשים ואישור כל חברי ההנהלה הדרושים לכך בועדת המינויים.

ישיבות הדירקטוריון

פסקה 77-78

בשנים 2010-2012 התכנס הדירקטוריון 3 פעמים בכל שנה ולא פעם אחת ב-2012 כפי שצוין על ידכם. ב-2012 נכח נציג הציבור בישיבה האחרונה של השנה ובישיבה שהתקיימה בתחילת 2013 נכח גם כן.

מאחר וכמות הישיבות שנדרשה בחוק היא לפחות אחת, מצער לראות כי המבחן שהציב מבקר המדינה ליעילות ואפקטיביות החכ"ל היא כמות ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו. לא נכתבה בטיוטה הערה אחת לגבי העובדה שהחברה רווחית מאז הפעלתה מחדש בשנת 2009, וזאת בשונה מהגירעון המצטבר של החברות העירוניות העומד על 400 מיליון ש"ח במצטבר; לא נכתב דבר על כמות הפרויקטים שהיא מקדמת ועל השינוי שהחכ"ל חוללה בעיר העתיקה, מאז שהוצבה בראש המינהלת שהציבה העירייה לפיתוחה. לא דרוש ידע ניהולי נרחב כדי לדעת שדווקא קיום ישיבות מדיניות מתומצצות ויעילות הוא מדד ראוי להתנהלות תקינה של ארגון, שלא מבזבז את זמן הנהלתו ומנהליו מעבר לדרוש.

לפיכך, תדירות הפגישות אינה נמוכה כנטען על ידכם ופעילות החכ"ל לא נפגעה אלא התגברה והשתפרה משנה לשנה, כפי שיעידו דו"חותיה הכספיים.

חידוש פעילות

פסקאות 80-82

בפסקה 79 קבעתם כי בחוזר מנכ"ל משרד הפנים הרלוונטי אין כל התייחסות לחובת חברה שחודשה פעילותה להגיש תכניות כאמור. לכן, לא ברורה לי הערתכם כי היה על העירייה והחכ"ל להגישה, שכן למשרד הפנים אין סמכות חוקית לדרשה. על כל פנים, מאחר והחכ"ל הכינה תכנית אסטרטגית ומאמינה בשקיפות ציבורית, אם תתבקש תעבירה לעיון משרד הפנים. על כן, יש למחוק פסקאות אלה.

אשראי והלוואות

פסקה 87

להלוואה שנטלה החכ"ל מבנק הפועלים לצורך רכישת "מקום בים" ניתן היתר שר הפנים. נציגכם מוזמן לקבלו ממשרדנו.

פסקה 88

המדובר בעסקה לניכיון שטרות שאינה מהווה הלוואה לפי הגדרתה ועל כן אינה טעונה היתר משר הפנים. עסקאות מסוג זה נעשות ע"י בנק דקסיה בהתאם לאישורים שניתנו לו לכך מממשלת ישראל. החכ"ל הסכימה לעסקה רק לאחר שהובהר לה כי אין הפעולה דרושה היתר שר הפנים.

פסקה 89

לאור האמור, יש למחוק פסקה זו.

פסקאות 90-91

לאור האמור לעיל, כי ניתן היתר להלוואה מבנק הפועלים ואין צורך בהיתר לעסקת ניכיון השטרות, הרי שרישא ההערה משוללת כל יסוד. גם לעניין הסיפא, הערתכם הינה משוללת יסוד, שכן השעבוד מסוג משכנתא על הנכס מוגבל בסכום ובזמן. נשמח להעביר לידכם את מסמכי ההלוואה הרלוונטיים המוכיחים זאת. לפיכך, יש למחוק פסקאות אלה.

הקמת חברת בת – שותפות עם המגזר הפרטי

פסקאות 95-98

כפי שפורט לעיל בפרק הראשון, טענתכם כי החכ"ל "הפכה" ב-2006 לתאגיד עירוני, כמשמעותו בצו הקמת תאגידיים, משוללת כל יסוד ועל כן החלטתה להקים חברת בת אינה טעונה אישור שר הפנים. שמחנו להבחין כי הפעם לפחות נבחר המונח "לדעת המבקר" בתחילת ההערה, שכן מעבר להמלצה אין כל סמכות חוקית להערתכם.

נוסף על כך, הסכם המייסדים שנחתם עם השותפים קובע כי לחכ"ל זכות וטו בכל החלטות היסוד, ממכירה, השקעות בחברה וכלה אף באישור התקשרויות, וכן לחכ"ל זכות קדימה ברכישת יתרת החברה מהשותפים – מצב שמקנה לה שליטה משמעותית בחברת הבת. על כן, יש למחוק פסקאות אלה.

פסקה 100

לא צוין כי מעבר לקוורום הדרוש, נקבע בהסכם המייסדים כי לצורך קבלת החלטות בנושאים מהותיים יש צורך באישור החכ"ל, וכן כי לחכ"ל יש קדימות ברכישת מניות חברת הבת מהשותפים האחרים. יש לציין זאת בפסקה.

פסקה 101

הסכום 41,400 ש"ח הופקד בחשבון הבנק של חברת הבזאר כשליש מהסכום שנדרש לטובת ערבות מכרז ולא בגין מסמכי המכרז. לפיכך, יש לתקן את הפסקה.

פסקאות 102-103

קודם לשיבה שנערכה כסבב טלפוני, נושא הקמת חברת הבת עם 2 שותפים ראויים שנבדקו לצורך השתתפות במכרז, אושרה בישיבתה הקודמת של החכ"ל. עם זאת, ערב הגשת המכרז, דרש המינהל כתנאי להשתתפות במכרז כי יצורף למכרז פרוטוקול דירקטוריון החכ"ל בו יצוין מפורשות כי הדירקטוריון אישר את השתתפות החברה במכרז. מכיוון שהדבר לא צוין מפורשות בפרוטוקול ישיבת הדירקטוריון הקודמת, ולא ניתן היה לכנס את הדירקטוריון תוך זמן כה קצר, אישרה יועמ"ש החכ"ל לבצע את הישיבה הבהולה באמצעות סבב טלפוני. מכל עולה, כי חוברת הזהירות של חברי הדירקטוריון לא הופרה, שכן החברים אך התבקשו לאשר במפורש את שאושר ישיבה קודם לכן אך לא צוין מפורשות בפרוטוקול. על כן, יש לתקן את הפסקה בהתאם.

פסקה 104

הסבב הטלפוני בוצע בין כל חברי הדירקטוריון, אך נציג הציבור לא היה זמין. משהיה ברור שיש רוב גורף, לא היה צורך להמשיך בנסיונות להשיגו. יש לתקן את הפסקה בהתאם.

פסקאות 106-108

מהמפורט לעיל, עולה בבירור כי החכ"ל אינה טעונה אישור שר הפנים להקמת חברת בת וכי הקמתה אושרה בישיבה כדין, בהתאם לחו"ד משפטית שניתנה מראש, ולאחר שהדבר אושר מראש בישיבה קודמת, אך לא צוין מפורשות בפרוטוקול. למען הסדר הטוב, אף הגדילה החכ"ל ואשררה זאת בישיבה נוספת לאחר מכן. בישיבה המקדימה והבדיעבד הוצגה תכנית עסקית מפורטת, כולל בדיקת סיכונים. אין זה סביר להעיר לראש העיר ויו"ר דירקטוריון, נבחר ציבור, הערה חמורה כשהיא מבוססת על טענה משוללת יסוד ומידע חלקי וחסר, וזאת מבלי שכלל

התבקשה החכ"ל להציג חומרים נוספים או נשאלה להבהרות בנושא בשלב איסוף החומרים על ידי נציגתכם.

לפיכך, הרינו דורשים למחוק את הפסקאות הנ"ל.

סיכום

פסקה 109

לאור כל המפורט במסמך זה, פסקת הסיכום שנכתבה הינה משוללת כל יסוד ובסיס. הקביעה כי דירקטוריון החכ"ל לא קיים את ייעודו, יש בה בכדי להטיל דופי בעירייה, בחכ"ל, ובכל העומדים בראשן. המדובר בנבחרי ציבור, עובדי עירייה, נציגי ציבור, ועובדי חכ"ל מסורים העושים ימים כלילות להצלחת העירייה והחכ"ל ופועלים על פי דין בכל פעולותיהם. החלת כללים בדיעבד, ובפרט כשהיא נעדרת כל בסיס חוקי או שיפוטי, אינה יכולה להוות בסיס לביקורת, ובפרט כשהדבר מציג את המבוקרים כלא אמינים וישרים, מצג חמור העלול לפגוע קשות באמון הציבור בנבחרי ומוסדותיו. עמדתכם נקבעה מבלי שנבדק ולו נתון מהותי אחד לגבי איכות ויעילות הפעילות של החברה ומבלי שצוין דבר לגבי תחומי הפעילות הרחבים והמשמעותיים שבהם היא פעילה באופן רווחי ומיטבי בעבור העיר. די בנתון כי יותר מ-50% מהכנסות החכ"ל מקורן במקורות עצמאיים מפרויקטים שהיא יזמה ללא תלות או קשר לעירייה, כאשר יתרת הכנסות היא בעבור שירותים שהיא נותנת לעירייה בעלויות פחותות בהרבה מקבלנים חיצוניים, וזאת רק באמצעות עבודה קשה יעילה ומסורה של עובדיה ומנהליה. די בבדיקת כל המדדים החיצוניים שבחנו את פעילות העיר בתחומים שונים (ניקיון העיר העתיקה, ניקיון חופים, תוצאות מכרזי התייעלות אנרגטית, מדדי מימוש תקציבי פיתוח) שהינם באחריות החכ"ל, בכדי להוכיח כי החכ"ל מהווה אורגן משפטי, כלכלי וארגוני עצמאי, יעיל ומאוד משמעותי עבור קידום העיר. די היה בבחינת תכניות העבודה המפורטות והמדוקדקות של החכ"ל או בנוכחות ולו בישיבת דירקטוריון אחת בכדי לבחון באמת את רמת הניהול והביצוע של החכ"ל. אולם, לצערי דבר מכך לא נבדק ולא צוין ובמקום זאת הוסקו מסקנות פוגעניות ומרחיקות לכת על סמך טענות חסרות בסיס ותובנות נעדרות תיקוף. על כן, יש למחוק פסקה זו או לכל הפחות לתקנה באופן יסודי.

בכבוד רב,

בן מיוסט

מנכ"ל